

## הלבנות חובל ומזיק פרק ח

א. המוסר ממון חברו ביד אנס, חייב לשלם מן היפה שבנכסיו; ואם מת, גובין מיורשיו כשאר כל המזיקין. בין שהיה האנס גוי, בין שהיה ישראל הרי זה המוסר, חייב לשלם כל מה שלקח האנס, אף על פי שלא נשא המוסר ולא נתן בידו, אלא הרגיל בלבד.

ב. במה דברים אמורים, בשהראה המוסר מעצמו. אבל אם אנסוהו גויים או ישראל אנס להראות, והראה הרי זה פטור מן התשלומין. ואם נשא ונתן ביד אף על פי שהוא אנוס, חייב לשלם: שהמציל עצמו בממון חברו, חייב לשלם.

ג. כיצד: הרי שגזר המלך להביא לו יין או תבן וכיוצא בדברים אלו, ועמד מוסר ואמר הרי יש לפלוני אוצר יין או תבן במקום פלוני, והלכו ולקחוהו חייב לשלם. אנסו המלך למוסר זה עד שיראה לו אוצרות יין או תבן, או עד שיראה לו ממון פלוני שהוא בורח מלפניו, והראה לו מפני האנס הרי זה פטור: שאם לא יראה לו, יפהו או ימיתהו.

ד. נשא ממון חברו בידו ונתנו לאנס חייב לשלם מכל מקום, אף על פי שהמלך אנסו להביא. במה דברים אמורים שאם אנסו להביא והביא חייב, בשלא הגיע הממון לרשות האונס. אבל אנס שאנס ישראל עד שהראהו, ועמד האונס על הממון ונעשה ברשותו, ואנס את ישראל עד שהולוכו לו למקום אחר, ואפלו הולוכו זה המוסר שהראה הרי זה פטור מלשלם: שכיון שעמד האונס בצד האוצר, כבר אבד כל מה שיש בו וכאלו נשרף.

ה. בעלי דין שהיתה ביניהם מריבה על קרקע או על מטלטלין, זה אומר שלי וזה אומר שלי, ועמד אחד מהן, ומסרה ביד גויים מנדין אותו, עד שיחזיר הדבר לכמות שהיה ויסלק יד האונס מביניהם, ויעשו דין בישראל.

ו. מי שנתפס על חברו, ולקחו ממנו גויים ממון בגלל חברו אין חברו חייב לשלם. ואין לך מי שנתפס על חברו, ויהיה חברו חייב לשלם לו: חוץ מן הנתפס מפני המס הקצוב על כל איש ואיש בכל שנה, או הנתפס על התשורה שנותן כל איש ואיש למלך כשיעבר עליהם הוא או חילותיו הרי זה חייב לשלם לו. והוא, שיקחו ממנו בפרוש בגלל פלוני בפני עדים.

ז. מי שיש עליו עדים שמסר ממון חברו, כגון שהראה מעצמו, או שנאנס ונשא ונתן ביד, ולא ידעו העדים כמה הפסידו במסירתו, והנמסר טוען כך וכך הפסידני, והמוסר כופר במה שטענו אם תפס הנמסר, אין מוציאין מידו, אלא נשבע בנקיטת חפץ, וזוכה במה שתפס; ואם לא תפס, אין מוציאין מן המוסר אלא בראיה ברורה.

ח. ואין משביעין את המוסר שהראה מעצמו, לא שבועה חמורה ולא שבועת הסת, מפני שהוא רשע, ואין לך פסול יתר מזה. אבל המוסר שאנסוהו להראות או להביא, ונשא ונתן ביד אף על פי שהוא חייב לשלם, אינו רשע, אלא בן תשלומין הוא בלבד, ומשביעין אותו כשאר הכשרין.

ט. אסור למסר ישראל ביד גויים, בין בגופו בין בממונו,

וְאָפְלוּ הָיָה רָשָׁע וּבָעַל עֲבֹרוֹת, וְאָפְלוּ הָיָה מֵצֵר לוֹ וּמַצְעֵרוֹ.  
וְכָל הַמוֹסֵר יִשְׂרָאֵל בְּיַד גּוֹיִים, בֵּין בְּגוֹפוֹ בֵּין בְּמִמוֹנוֹ אֵין לוֹ  
חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

י. מִתֵּר לְהַרְגַּ הַמוֹסֵר בְּכָל מָקוֹם, וְאָפְלוּ בְּזֶמֶן הַזֶּה שְׂאִין דִּנְיָן  
דִּינֵי נַפְשׁוֹת. וּמִתֵּר לְהַרְגוֹ קֹדֶם שְׂיִמָּסֵר, אֲלֹא כְּשֹׂאמֵר הָרִינִי  
מוֹסֵר פְּלוֹנִי בְּגוֹפוֹ אוֹ בְּמִמוֹנוֹ, וְאָפְלוּ מִמוֹן קַל הָרִי הַתִּיר עֲצָמוֹ  
לְמִיתָה, וּמִתְרִין בּוֹ וְאוֹמְרִין לוֹ אַל תִּמָּסֵר. אִם הָעִיז פָּנָיו וְאָמַר  
לֹא כִי, אֲלֹא אֶמְסְרֶנּוּ מִצְוֶה לְהַרְגוֹ; וְכָל הַקּוֹדֵם לְהַרְגוֹ, זָכָה.

יא. עָשָׂה הַמוֹסֵר אֲשֶׁר זָמַם וּמָסֵר, יִרְאֶה לִי שְׂאֵסוֹר לְהַרְגוֹ: אֲלֹא  
אִם בֶּן הַחֲזִק לְמָסֵר הָרִי זֶה יִהְיֶה, שְׂמָא יִמָּסֵר אַחֲרֵיהֶם. וּמַעֲשִׂים  
בְּכָל זֶמֶן בְּעָרֵי הַמַּעֲרָב לְהַרְגַּ הַמוֹסְרִים שֶׁהַחֲזָקוֹ לְמָסֵר מִמוֹן  
יִשְׂרָאֵל, וְלְמָסֵר אֶת הַמוֹסְרִים בְּיַד הַגּוֹיִים לְהַרְגֵם וּלְהַכּוֹתָם  
וּלְאַסְרֵם כְּפִי רָשָׁעִים.

יב. וְכֵן כָּל הַמֵּצֵר לַצָּבוֹר וּמַצְעֵר אוֹתוֹ, מִתֵּר לְמָסְרוֹ בְּיַד גּוֹיִים  
לְהַכּוֹתוֹ וּלְאַסְרוֹ וּלְקַנְסוֹ; אֲבָל מִפְּנֵי צַעַר יָחִיד, אָסוֹר לְמָסְרוֹ.  
וְאָסוֹר לְאַבֵּד מִמוֹנוֹ שְׁלֹמוֹסֵר, וְאֵף עַל פִּי שְׂמִתֵּר לְאַבֵּד גּוֹפוֹ,  
שֶׁהָרִי מִמוֹנוֹ רָאוּי לְיִוָּרְשׁוֹ.

יג. רוֹדֵף שֶׁהָיָה רוֹדֵף אַחֵר חִבְרוֹ לְהַרְגוֹ, אוֹ לְדַבֵּר עֲבָרָה, וְשֹׁבֵר  
אֶת הַכֵּלִים, בֵּין שְׁלִנְרֹדֵף בֵּין שְׁלִכָּל אָדָם פָּטוֹר מִן הַתְּשָׁלוּמִין,  
מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ: שְׁפִיּוֹן שְׂרֹדֵף, הַתִּיר עֲצָמוֹ לְמִיתָה.

יד. נִרְדָּף שֶׁשֹּׁבֵר כָּלִים שְׁלֹרֹדֵף, פָּטוֹר: לֹא יִהְיֶה מִמוֹנוֹ חֲבִיב  
מִגּוֹפוֹ. וְאִם שֹׁבֵר כָּלִי אַחֲרֵים, חֲיִב שֶׁהַמִּצִּיל עֲצָמוֹ בְּמִמוֹן  
חִבְרוֹ, חֲיִב.

טו. מִי שְׂרֹדֵף אַחֵר הָרוֹדֵף לְהוֹשִׁיעַ הַנִּרְדָּף, וְשֹׁבֵר אֶת הַכֵּלִים  
בֵּין שְׁלֹרֹדֵף בֵּין שְׁלִכָּל אָדָם פָּטוֹר: וְלֹא מִן הַדִּין, אֲלֹא תִקְנָה  
הִיא שְׁלֹא יִמָּנַע מִלְּהַצִּיל, אוֹ יִתְמַהֲמָה, וַיַּעֲזִין בַּעֲת שִׁירְדָּף.

טז. סְפִינָה שֶׁחֲשָׁבָה לְהִשָּׁבֵר מִכַּבֵּד הַמֶּשֶׁאֱוִי, וְעָמַד אֶחָד מֵהֶן  
וַהֲקִל מִמֶּשֶׁאָהּ, וַהֲשִׁלֶּךְ בֵּינָם פָּטוֹר: שֶׁהַמֶּשֶׁא שָׁבָה כְּמוֹ רוֹדֵף  
אַחֲרֵיהֶם לְהַרְגֵם, וּמִצְוֶה רַבָּה עָשָׂה שֶׁהַשְׁלִיךְ וַהֲוֹשִׁיעֵם.